

Vestringsbygda utmarkslag BA
Åbjør Sameige og utmarkslag BA

Vestringsbygda grunneierlag BA
Åbjøra erstatningskraft

NVE – konsesjonsavdelingen
Postboks 5091

0301 OSLO

KONSESJONSREVISJON FOR ÅBJØRAVASSDRAGET – HØRING AV REVISJONSDOKUMENT FRA FBR

Det vises til høringsbrev av 14.nov. 2011.

Undertegnede lag representerer grunneiersiden fra og med Ølsjøen og ned til Begna elv.

I denne høringsuttalelsen vil vi spesielt gå inn på historikken angående kanalutgraving og manglende terskelbygging. Resultatet av dette er blitt skadelige og ulovlige nedtappinger av Ølsjøen.

Kanal og terskelbygging ved Osen

Etter vår oppfatning er uttalelsene i revisjonsdokumentet fra FBR feilaktige.

I St.prp. 82/1948, som er grunnlaget for reg.konsesjon av 21.01.1949, står det ingenting om tillatelse til å senke Bløytjern under LRV for Ølsjøen. Ved underskjønnet av 29.10.1049 dukket dette problemet opp da det ved arbeidet på dammen, tunellen eller selve kraftanlegget var nødvendig å senke vannstanden i Bløytjern ytterligere ca 7 meter.

Skjønnsretten hadde også fullstendige tegninger av hvordan både Katsundkanalen og Ølsjøkanalen skulle utformes. På sistnevnte tegning var det også vist hvor fundamentet for en terskel/dam skulle plasseres i kanalen. Hensikten med fundamentet var at når det var nødvendig å tappe ned Bløytjern, kunne vannstanden i Ølsjøen holdes på lovlig nivå ved å legge «nåler» i fundamentet. Det vises til vedlagte kopi av rettsboken side 106.

Fundamentet ble også støpt som vist på tegningen. Vi har fått opplysninger fra eieren av Osen seter rett ved kanalen, Arne Hasvoldseter, at svigerfarene hans, Sverre Bråten fra Øystre Slidre var med på dette arbeidet da han arbeidet på Åbjøraanlegget. Bråten fortalte sin svigersønn om arbeidet med fundamentet og viste han hvor i kanalen dette var plassert. Ved lavvann gikk Arne Hasvoldseter ut til det utpekte stedet, og ved selvsyn så han fundamentet i kanalen.

For noen få år siden var flere personer, bl.a. Thor Dahl, sammen med Arne Hasvoldseter på samme stedet der de så de oppgravde restene av fundamentet. Disse restene bør derfor ikke fjernes før NVE har hatt sin befaring av området.

Bildene fra arbeidet med kanalen i 1964 viser klart at fangdammen som da ble laget, ikke kan forveksles med det omtalte fundamentet. Dette var plassert forholdsvis langt nede i kanalen – etter hukommelsen i nærheten av der kanalen begynner å svinge. Arne Hasvoldseter må innkalles ved befaringen for å bekrefte denne framstillingen.

I løpet av de siste 15-20 årene har det ofte blitt foretatt reparasjoner på dammen og det øvrige kraftanlegget. Da er Bløytjern blitt nedtappet, og som en følge av dette også Ølsjøen. Kanalen er nå blitt så bred, dyp og går så langt innover Ølsjøen at denne lett kan tappes 1,5 – 2 meter under LRV. Dette har vi hatt mange eksempler på med påfølgende skader og ulemper av forskjellig art

Det er nødvendig at NVE innskjerper reglene for overholdelse av vannstandsgrensene. Regulanten bør pålegges å plassere tilstrekkelig med vannstandsmålere i magasinene slik at det blir lett å avlese vannstanden for alle som ønsker det.

To vannstandsmål i Ølsjøen mangler. Disse var antakelig av tre, og når de råtnet ble de ikke erstattet med nye. Det er fortsatt synlige jernbolter i fjellet der målepunktene var plassert.

Manglende erverv av vannfallet mellom Ølsjøen og Bløytjern

Opprinnelig fallhøyde mellom Ølsjøen og Bløytjern ved uregulert vannstand var ca 8,75 m. Det viser seg at vannfallet ikke er ervervet verken av utbygger eller regulant.

På Åbjørsiden ble det forlangt og gitt erstatning for deres andel av fallet ved underskjønnet av 29.10.1949 (vedlagt side 129 og 130 av rettsboken). Tilsvarende ble verken forlangt eller gitt for fallet på Vestringsbygda-siden. Fallet her tilhører derfor fortsatt sameierne i Vestringsbygda utmarkslag BA.

Som NVE er kjent med, er det avsagt flere høyesterettsdommer som slår fast at alle vannfall som er med i en samlet utbygging, skal verdsettes for sin effektytelse. På grunnlag av disse nyere verdiberegninger forlanger derfor eierne av vannfallet betaling i en eller annen form for den effektfordel Åbjøra kraftverk har av disse fallmetrene. Vestringsbygda utmarkslag BA ønsker NVE's vurdering av kravet.

Når det gjelder andre forhold som er tatt opp i høringsdokumentet fra FBR, viser vi til vår uttalelse til konsesjonsrevisjonen av 01.02.2009. Vi baserer oss dessuten på at arbeidsgruppen for de berørte kommunene går nærmere inn på de svært lite imøtekommende anførsle fra FBR.

Aurdal, 17.febr. 2012

Vestringsbygda utmarkslag BA
v/Lage Colling Westerbo

Vestringsbygda grunneierlag BA
v/Knut Bakkene

Åbjør sameie og utmarkslag BA
v/Ola Helge Fløene

Åbjør erstatningskraft
v/Ole Arne Fuglheim

Vedlegg.

Kopi: Nord-Aurdal kommune.

4. Tisleia elv. Der forutsettes at der ikke blir trafikabel is mellom Tisleifjord og Ölsjöen.
5. Ölsjöen.
 - a. Kattsund-kanalen og kanalen i utløpsoset utføres i det vesentlige i overensstemmelse med de fremlagte tegninger.
 - b. Der eksproprieres nødvendig grunn til anlegg av kanalene og deres vedlikehold, opplegging av masser etc. Angivelse av vedkommende grunnstykke tilføres rettsboken under det takstnummer, hvorfra avståelse må finne sted. Prisen for grunnen fastsettes pr. dekar.
6. Blöytjern og elven opp til Ölsjöen.
 - a. Blöytjerndammen utføres i det vesentlige overensstemmelse med de fremlagte tegninger.
 - b. Vannstanden i Blöytjern må når som helst det er nødvendig av hensyn til reguleringen av Ölsjöen eller til driften av Åbjöraanlegget samt ettersyn, reparasjon og vedlikehold kunne senkes ned til gammel høyde, kote ca. 739.00 etter Vassdragsvesenets generalplan.
 - c. Der eksproprieres nødvendig grunn til anlegget og dets vedlikehold, opplegging av masser etc. Angivelse av vedkommende grunnstykke tilføres rettsboken under det takstnr., hvorfra avståelsen må finne sted. Prisen for grunnen fastsettes pr. dekar.
7. Åbjöra elv nedenfor Blöytjern. Alt angående denne elv er ordnet eller blir ordnet av Vestfold Kraftselskap i forbindelse med fallrettigheten.
8. Begna elv til Spirillen. Ved samtlige skjønn og takster legges ved bedømmelsen av de nåværende forhold i elven til grunn de reguleringer som alt er foretatt i vassdraget ovenfor Åbjöras sammenløp med Begna. Se: Generelle skjønnsforutsetninger punkt 3.
9. Spirillen og Ådalselven. Ved samtlige mulige skjønn og takster her legges ved bedømmelsen av de nåværende forhold til grunn de reguleringer som er nevnt under de generelle skjønnsforutsetninger punkt 3, idet også Spirillens regulering kommer til her.

samt på flere steder i Ölsjön når sjöen er nedtappet i slutten av lavvannsperioden. Skjönnsretten finner videre å måtte tilkjenne en del grunneiere som vanligvis har hatt båt, men som nå ikke har, årlig erstatning for ulempene ved båt-draging. Det er dog meningen at denne erstatning først blir gjeldende fra den tid de skaffer seg båt i sjöene.

Under takstnr. 120 og 121 er av grunneierne i Lykkja i Hemsedal krevd erstatning for neddemmet grunn uten skog og havn etc. Skog og havn og i det hele ølt som kan vokse på grunnen samt forringede jaktmuligheter er erstattet under andre takstnummer. Ved takseringen av den gjenværende verdi av grunnen har skjönnsretten tatt hensyn til at enkelte mindre arealer vil kunne utnytted som tomter, og det er vesentlig denne tomteverdi skjönnsretten har lagt til grunn for sin ansettelse av erstatningen for grunnen uten skog og havn etc.

Der er fra enkelte grunneiere og rettighetshavere fremsatt krav om erstatning for skjemmende utseende av eiendommer på grunn av den variable vannstand i de regulerte innsjöer samt krav om erstatning for ulempe ved frosttåke. Skjönnsretten finner at dette ikke vil bli av den betydning at det betinger erstatning.

Som takstnr. 254 er oppført krav fra Aabjör sameie-styre om erstatning for skade og tap ved neddemming av vann-fallet fra Ölsjöens utfallsos til Blöytjern.

Reguleringsforeningen har om dette kravet tilfört rettsboken en protest mot at Aabjör sameie er eier av vedkommende fallmetre mellom Ölsjön og Blöytjern hvorfor den også protesterer mot at det tilkjennes sameiet noen erstatning. Fallhöydene for strekningen tilhörer vedkommende 11 teigeiere. Hvis neddemmingen betinger noen erstatning tilkommer erstatningen disse, hver enkelt av dem i forhold til den fallhöyde han har ut for sin teig. Subsidiært har Reguleringsforeningen påstått at hverken fallhöydene sett under ett, ca. 8 - 9 meter, og heller ikke sett enkeltvis som tilhörende vedkommende grunneiere er ökonomisk nyttbare, idet det må legges til grunn ved bedömmelsen at vassdraget er uregulert og ikke kan ventes til-latt regulert av hensyn til de fall det her gjelder.

Aabjör sameie ved sin prosessfullmektig har hertil bemærket, at sameiet alltid har hevdet at sameiet som sådant eier vannfallet. Videre er anført at vedkommende teigeiere er enige herom. Reguleringsforeningen kan ikke protestere herimot, når det foreligger enighet. Den har ingen myndighet til å gripe inn i det indre forhold mellom sameierne og sameiet som sådant. Hvis skjønnsretten kommer til det resultat, at neddemningen av fallet medfører skade, plikter skjønnet å tilkjenne den skadelidende, Aabjör sameie, erstatning.

Reguleringsforeningen har hertil bemærket at Aabjör sameiestyre aldri før nå har hevdet at alle sameiets interessenter eier felles vannretten mellom Ölsjöen og Blöytjern. I de fremlagte utskiftningsutskrifter er ikke anført noe om et sådant fellesskap.

Skjønnsretten antar at Reguleringsforeningen som demmer opp fallet berøver eieren eller eierne fallet og derfor må være pliktig til å betale erstatning for det. Når Reguleringsforeningen har hevdet at det er de enkelte grunneiere (teigeiere) som eier fallet på hver sine teiger, er det formentlig ut fra den betraktning, at fallstrekningen er mindre verd på deres hånd enn om det hele fall var samlet, idet fallstrekningene enkeltvis ikke kunne anses økonomisk nyttbare, selv om de skulle bli ansett nyttbare samlet på Aabjör sameies hånd.

Skjønnsretten finner det ikke avgjørende for et falls verdi om det økonomisk kan utnyttes ved separat utbygging eller bare sammen med andre fall. Ved alle større fallstrekninger som utbygges under ett er det fallstrekninger som det ikke vil være økonomisk å utbygge separat, men de har like vel verdi som del av det hele utnyttbare fall. Den her omhandlede fallstrekning fra Ölsjöen til Blöytjern er nyttbar sammen med det øvrige fall i Aabjöra, og den er også forutsatt utnyttet sammen med dette. Skjønnsretten finner derfor at fallet må verdsettes etter dets verdi som andel i det hele nyttbare fall i Aabjöra, idet det også er en verdifull andel i dette fall. Verdien vil da i dette tilfelle bli den samme enten det er en eller flere eiere av det.